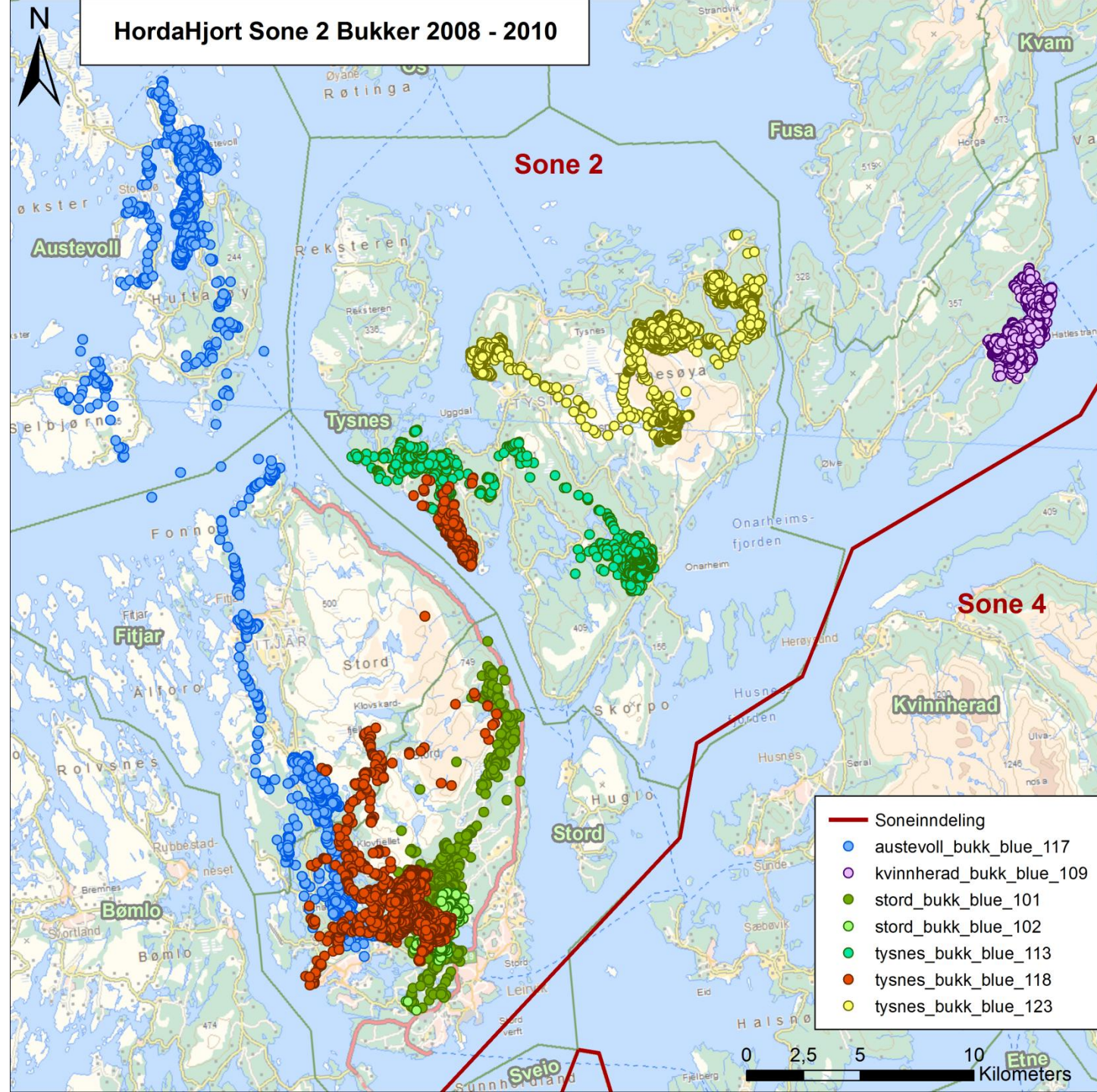

Skademarering: Hjorten sin påvirkning på innmark og utmark

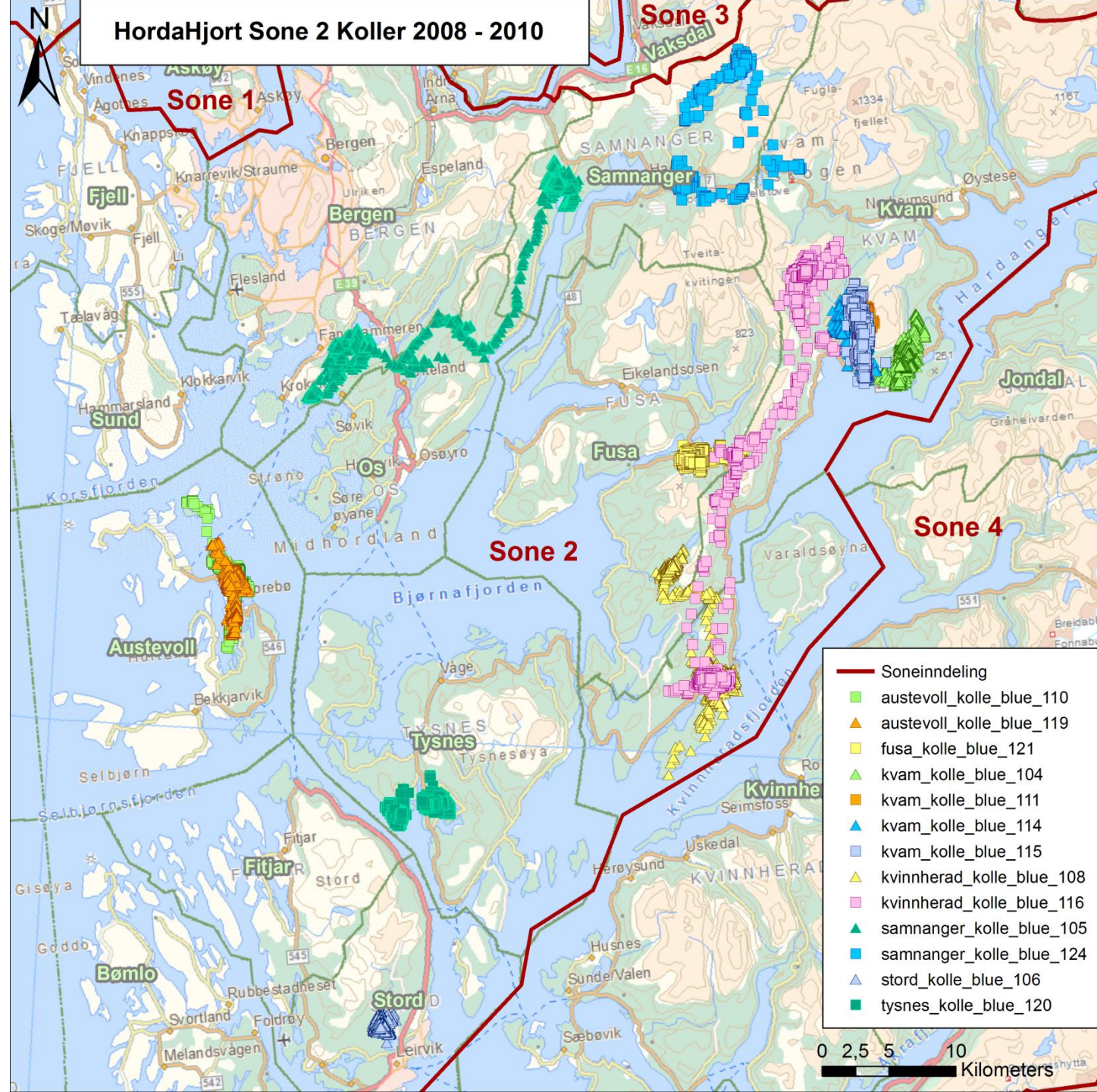
Even Unsgård • Tysnes Kommune • 23.april.2025

HordaHjort Sone 2 Bukker 2008 - 2010

HordaHjort Sone 2 Koller 2008 - 2010

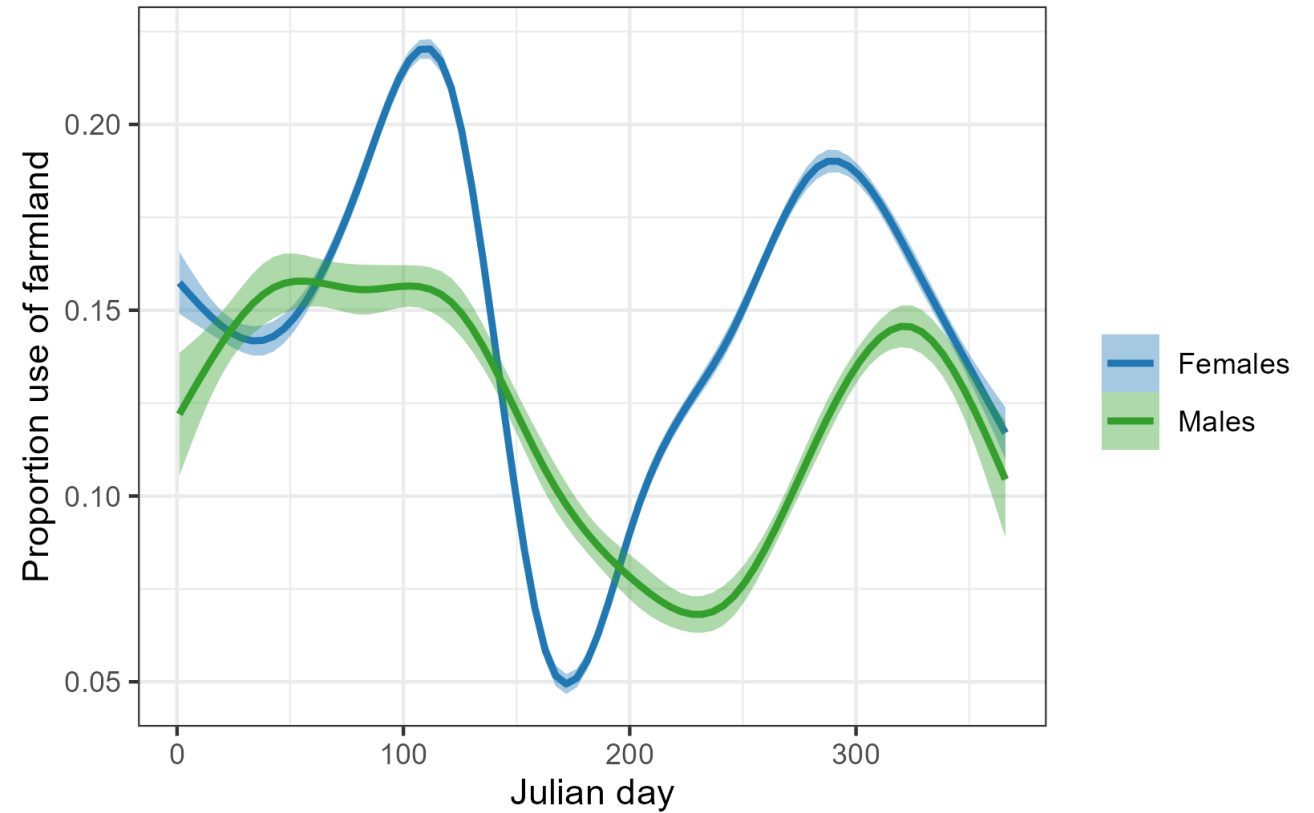
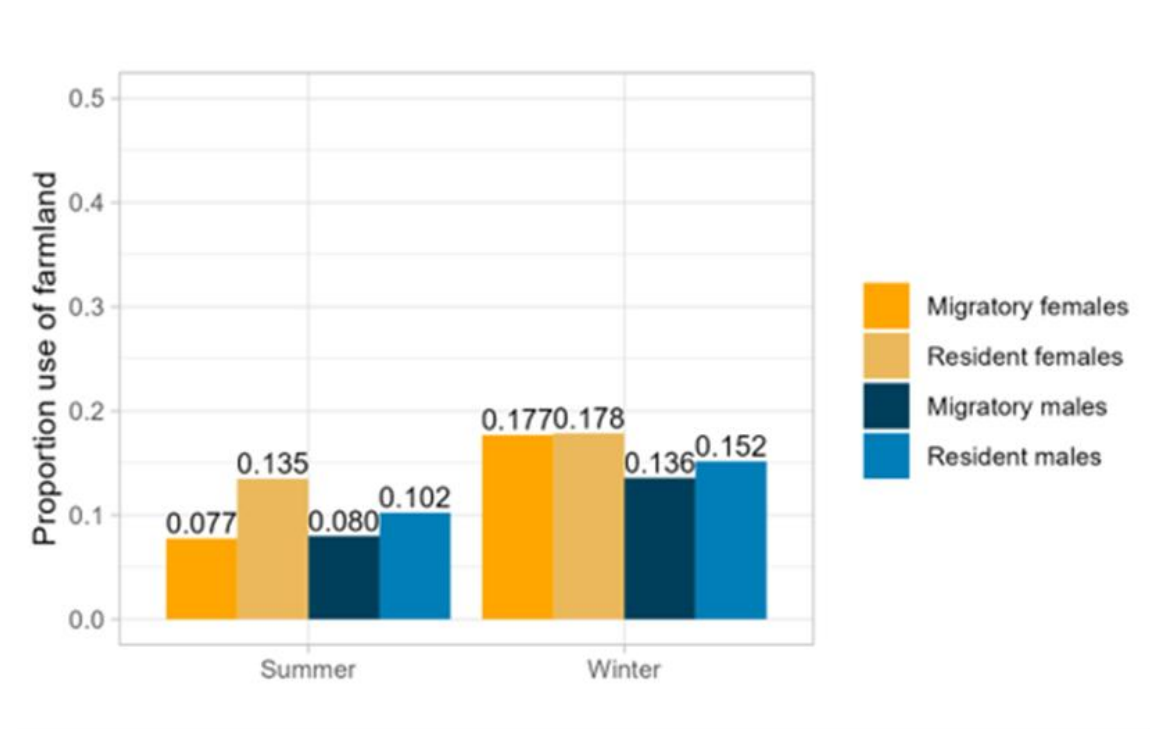
BEITEPROBLEMATIKK

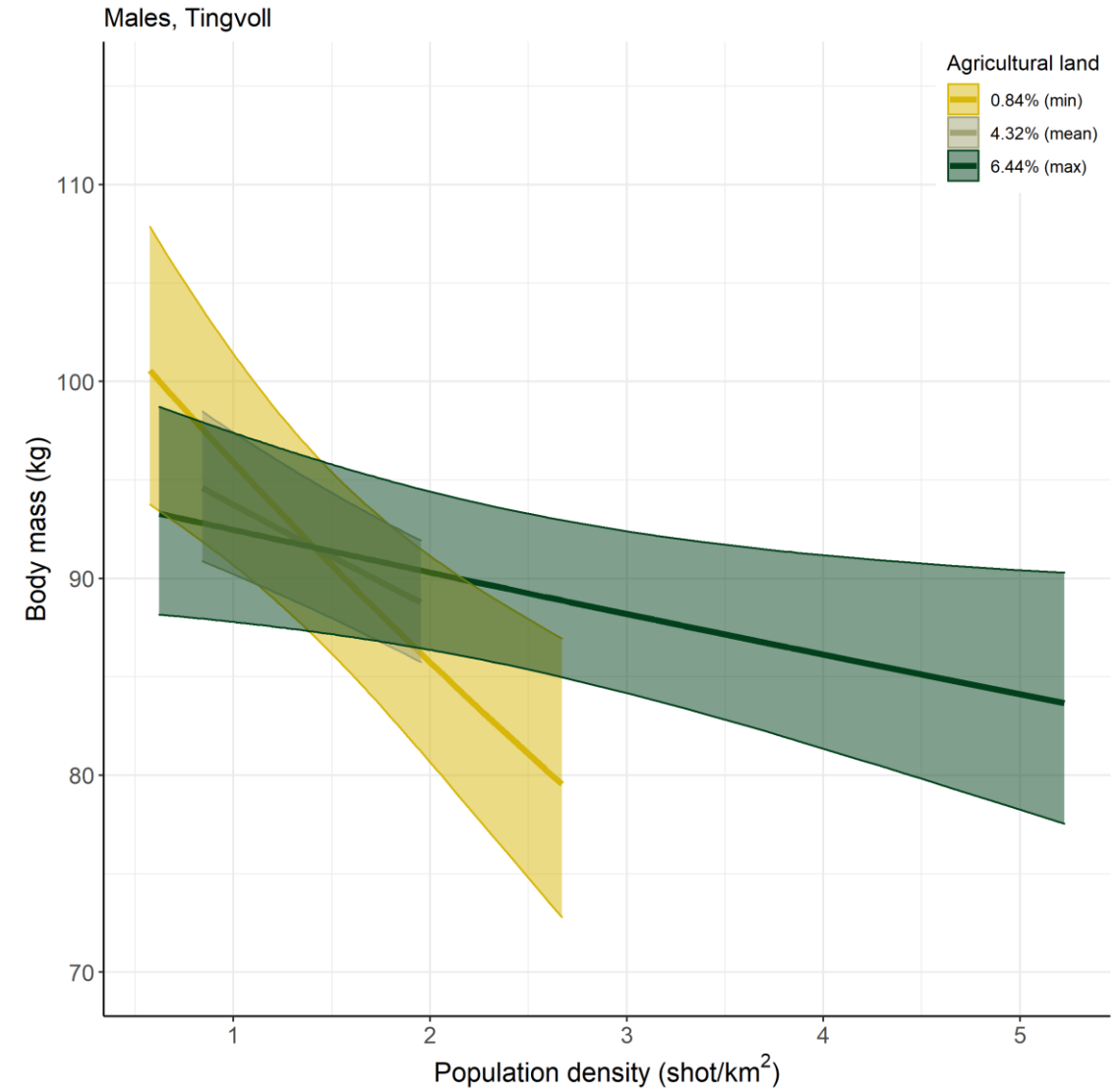
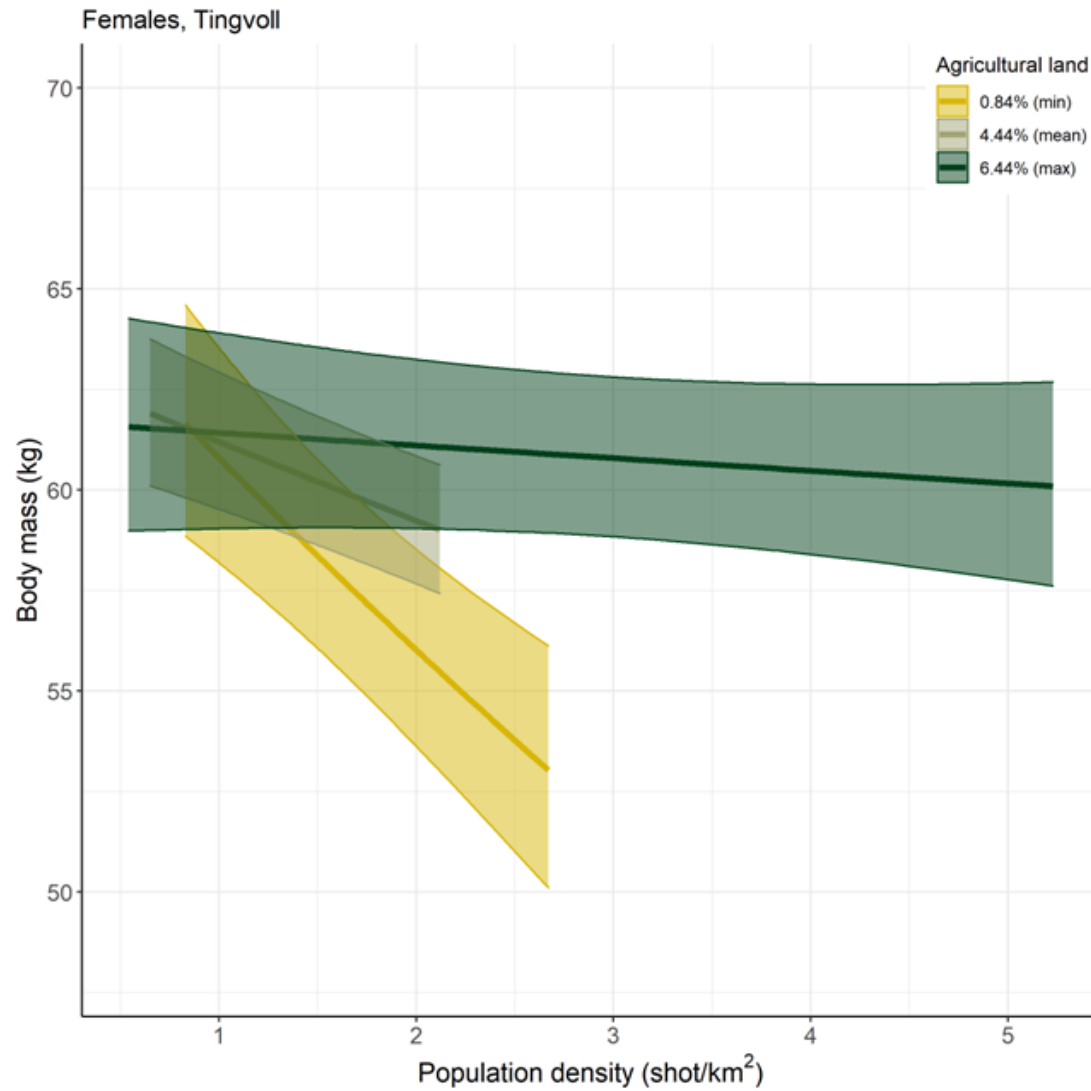
Innmark

Bruk av innmark

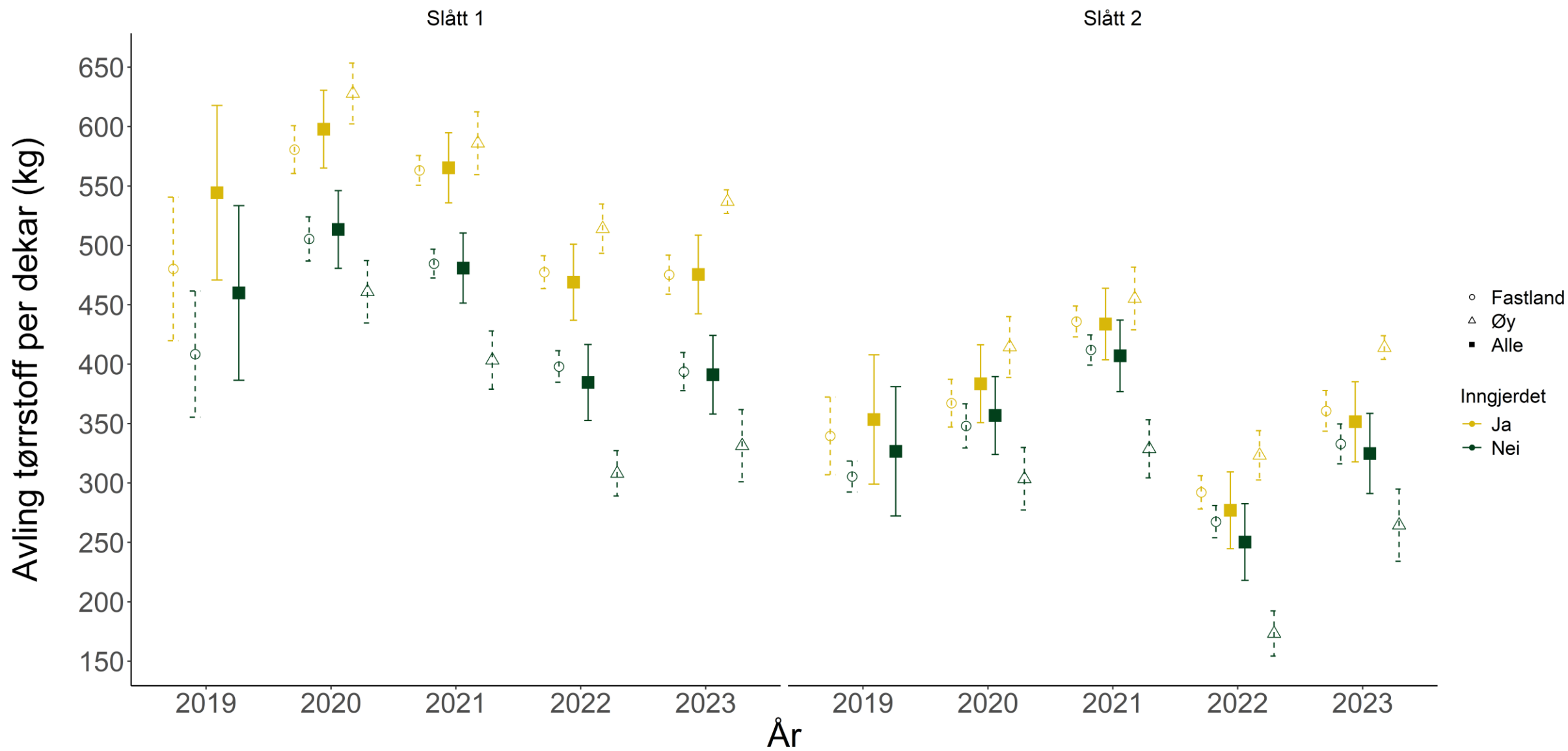
God tilgang på innmark kan bufre økning i tetthet

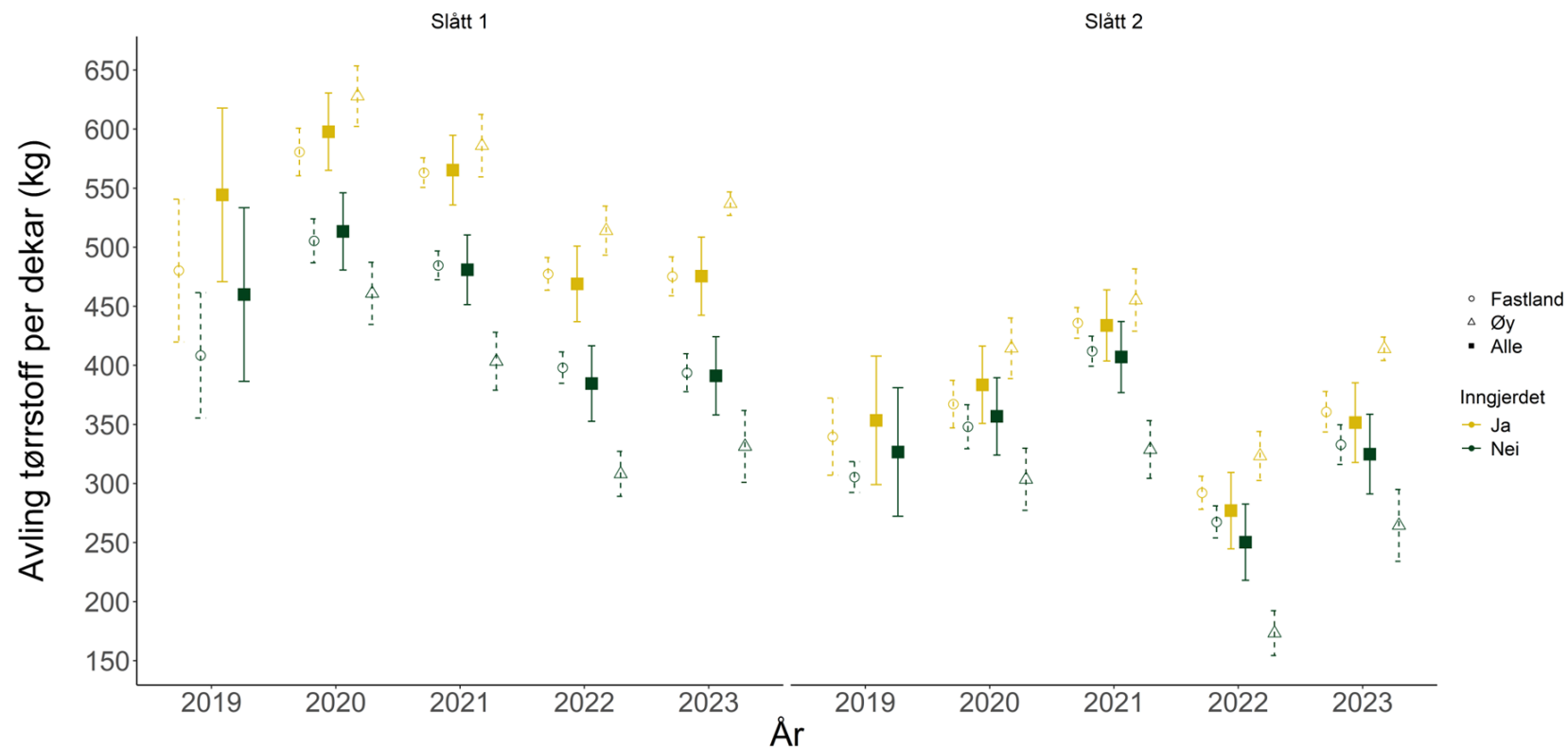
Hvor stort er avlingstapet til hjort

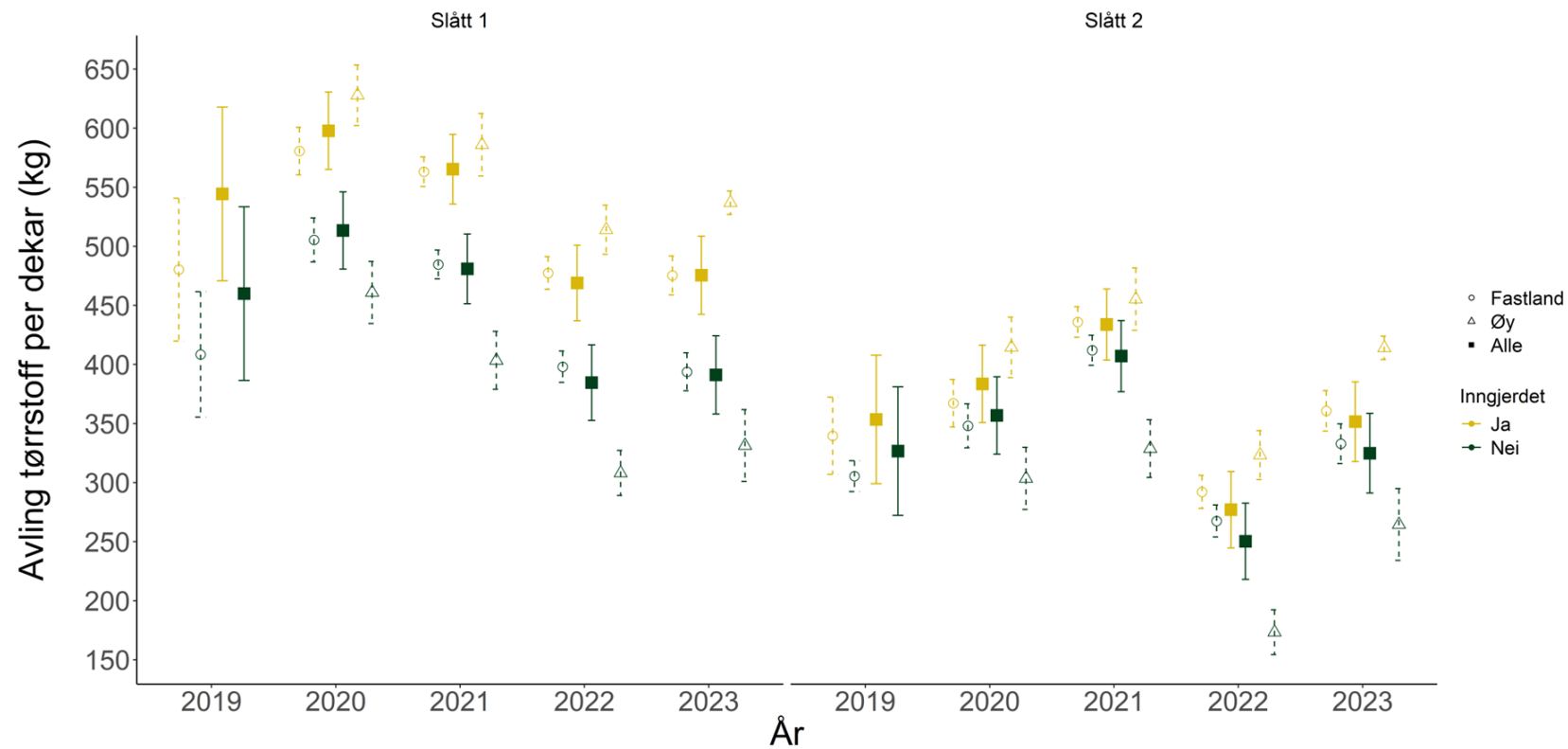

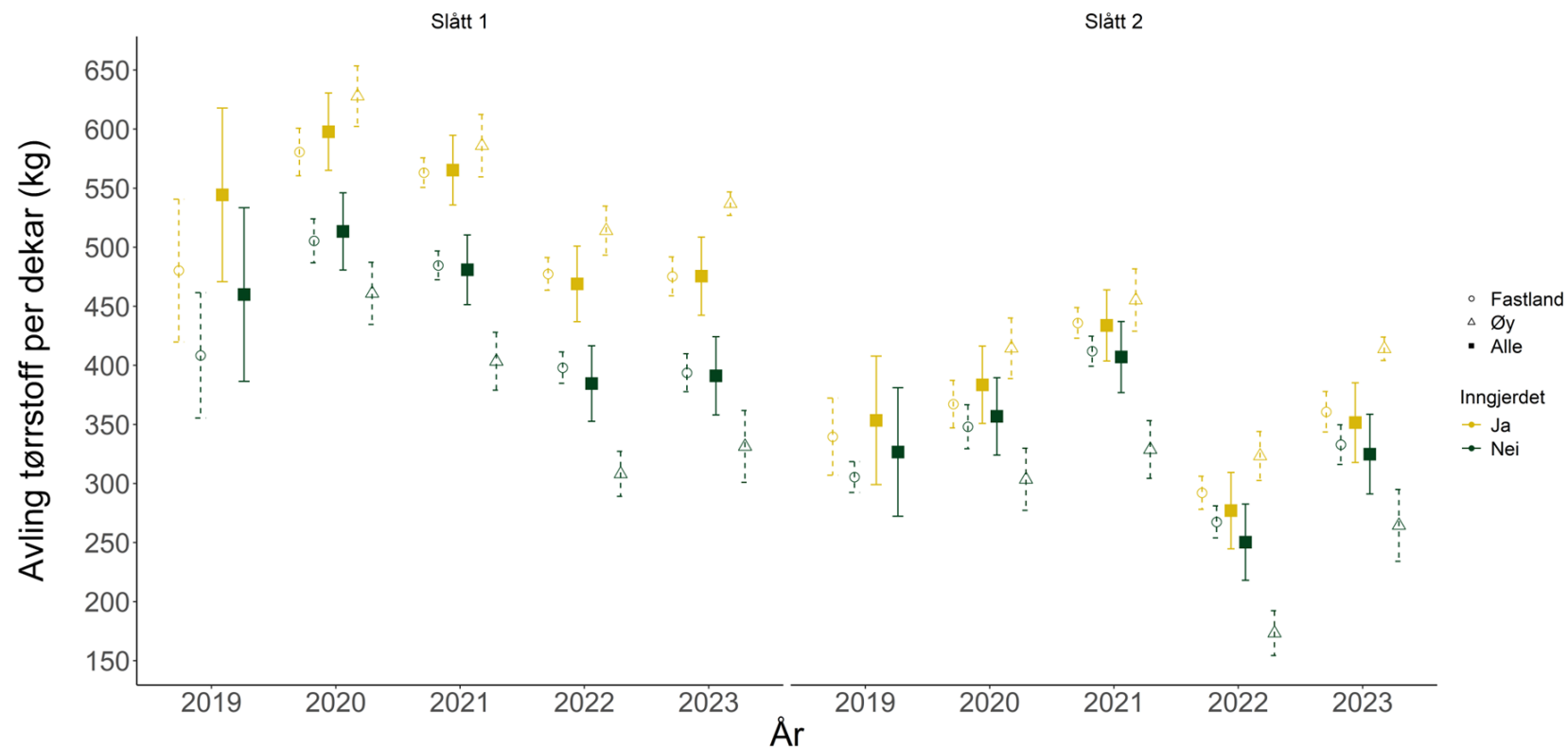
- 16 % (84 kg per dekar) ved første slått
7 % (27 kg per dekar) for andre slått

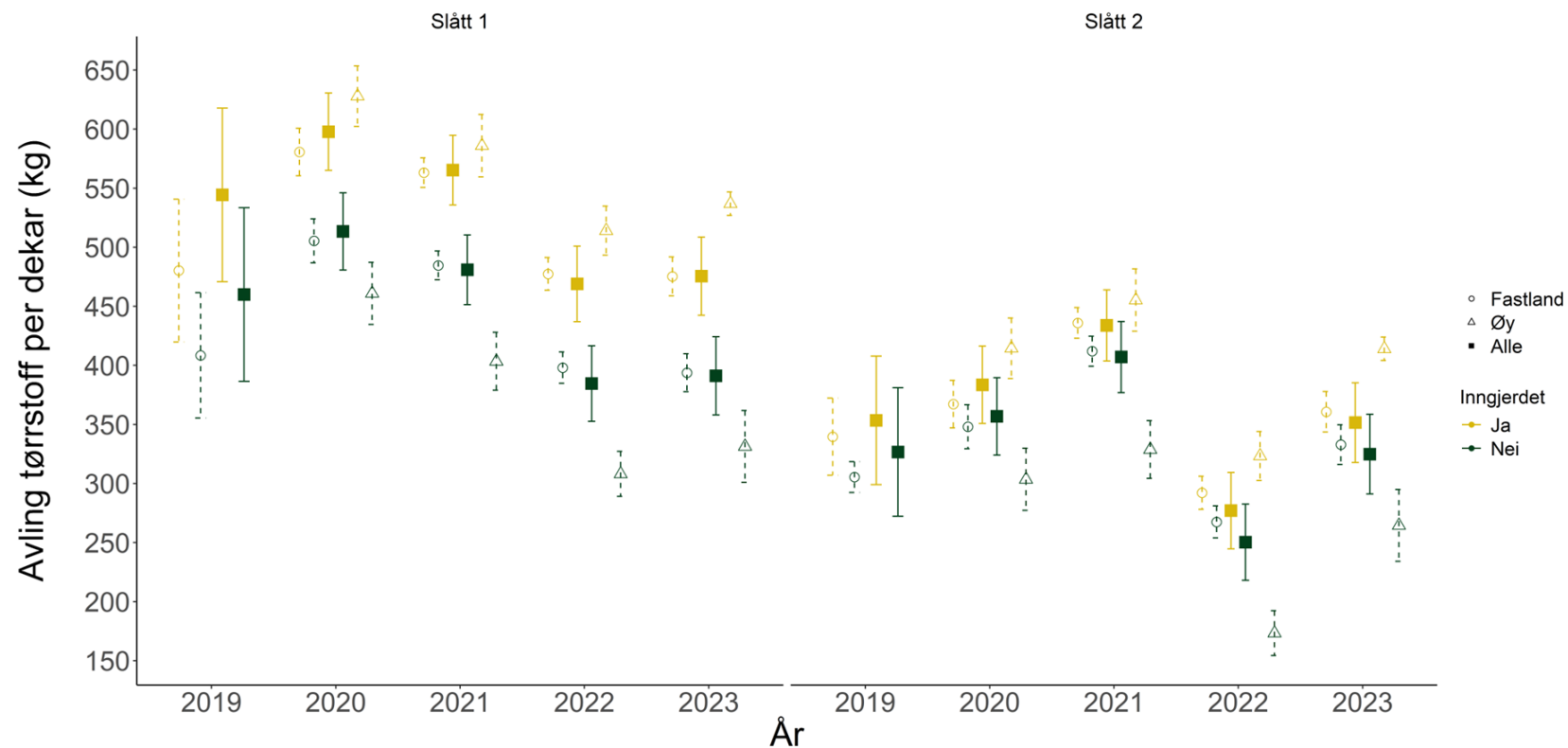
Største tapet på 508 kg for et år (54.4%)

Første slått tap 29,7 % (165,5 kg per daa) på øylokalitetene
12,6 % (64,4 kg per daa) på fastlandet

2. slått snitt på 34,5 % (110 kg per daa) på øyene
2,4 % (8,4 kg per daa) på fastlandet.

Tysnes

- Mange bønder rapporterer om store avlingsskader
 - Spesielt går dette utover andre og tredje slått

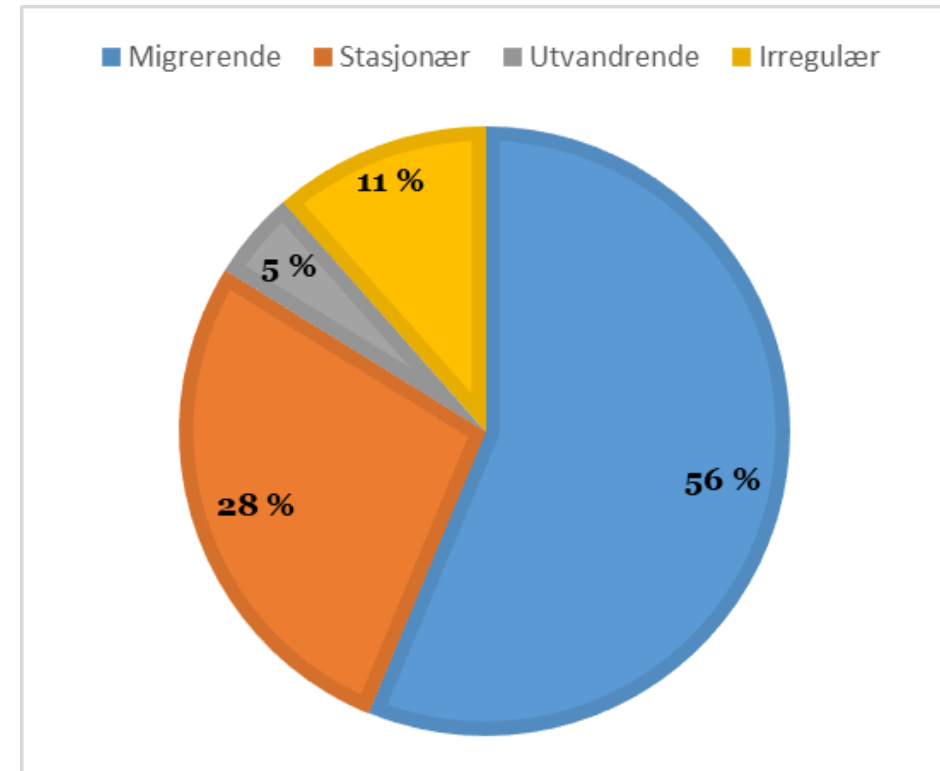
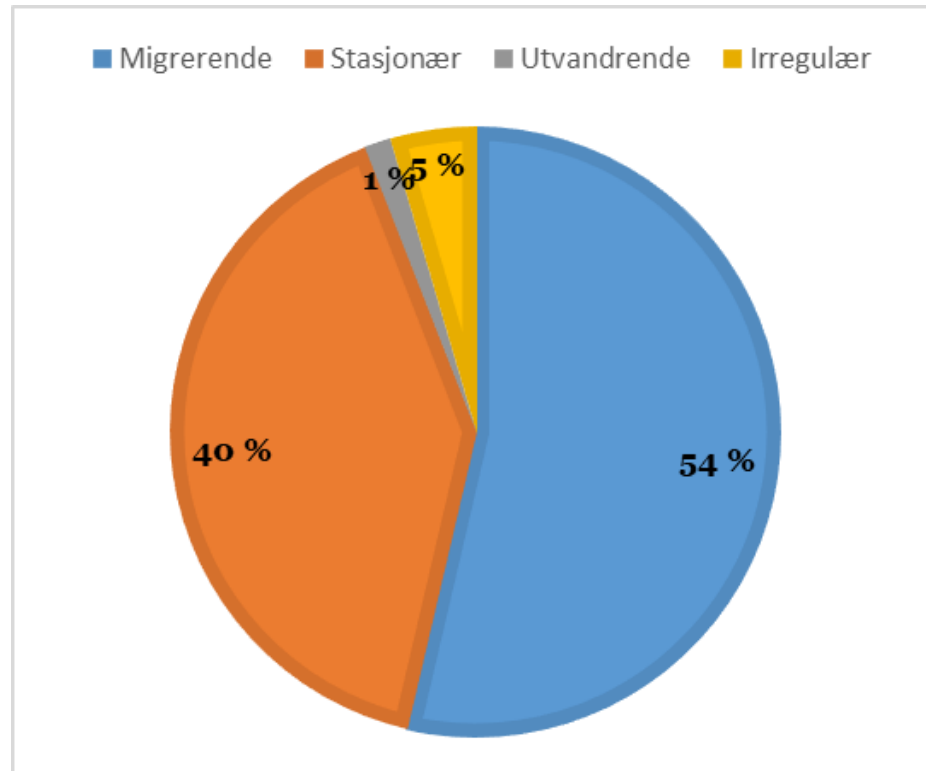
Arealbruk

Koller

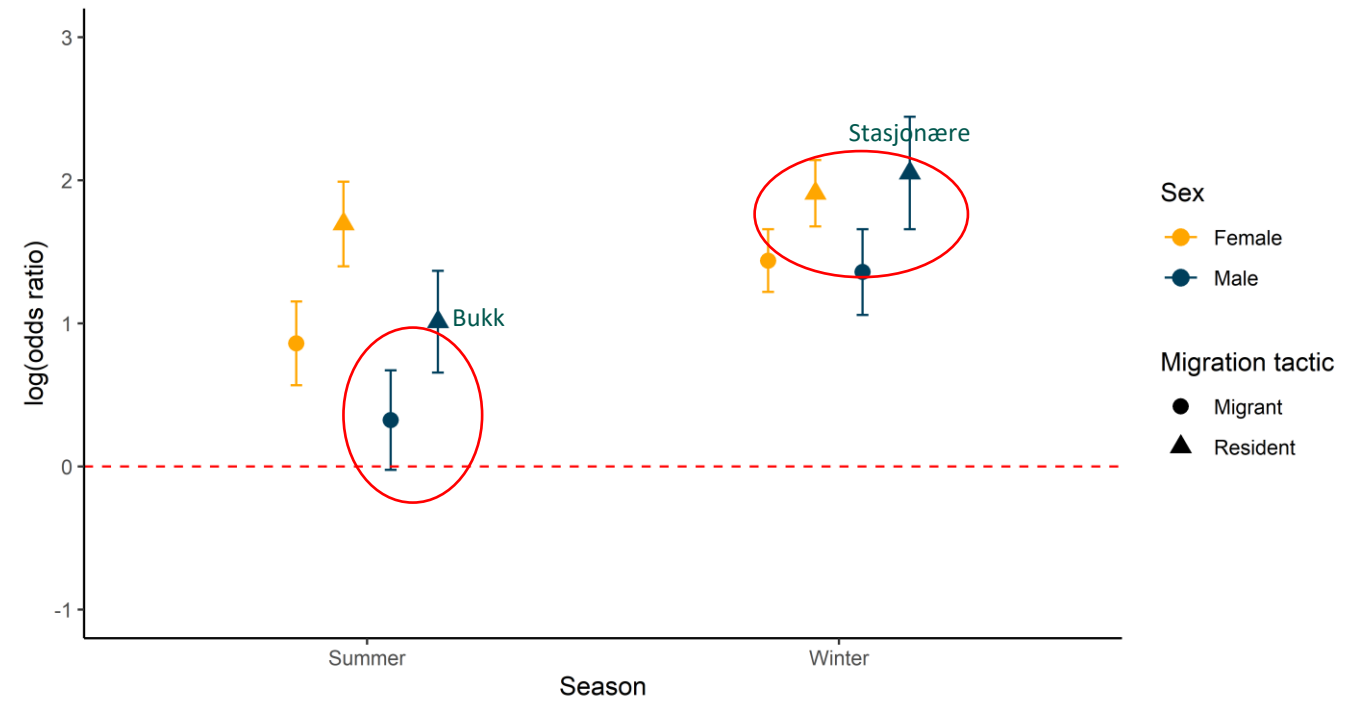

GPS data fra 753 hjort (full årssyklus; 187 bukker og 566 koller) merka i perioden 2002-2019

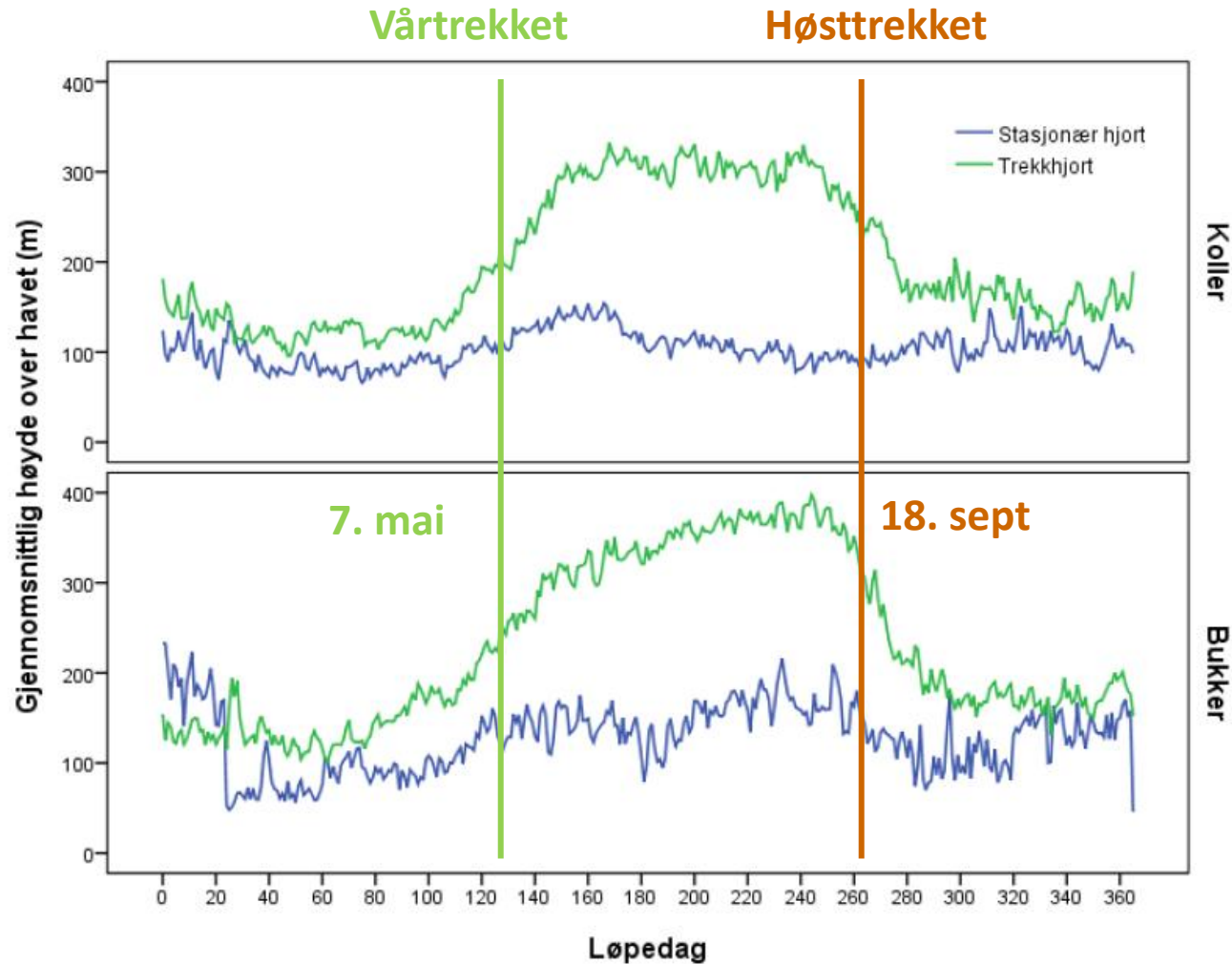
Bukker

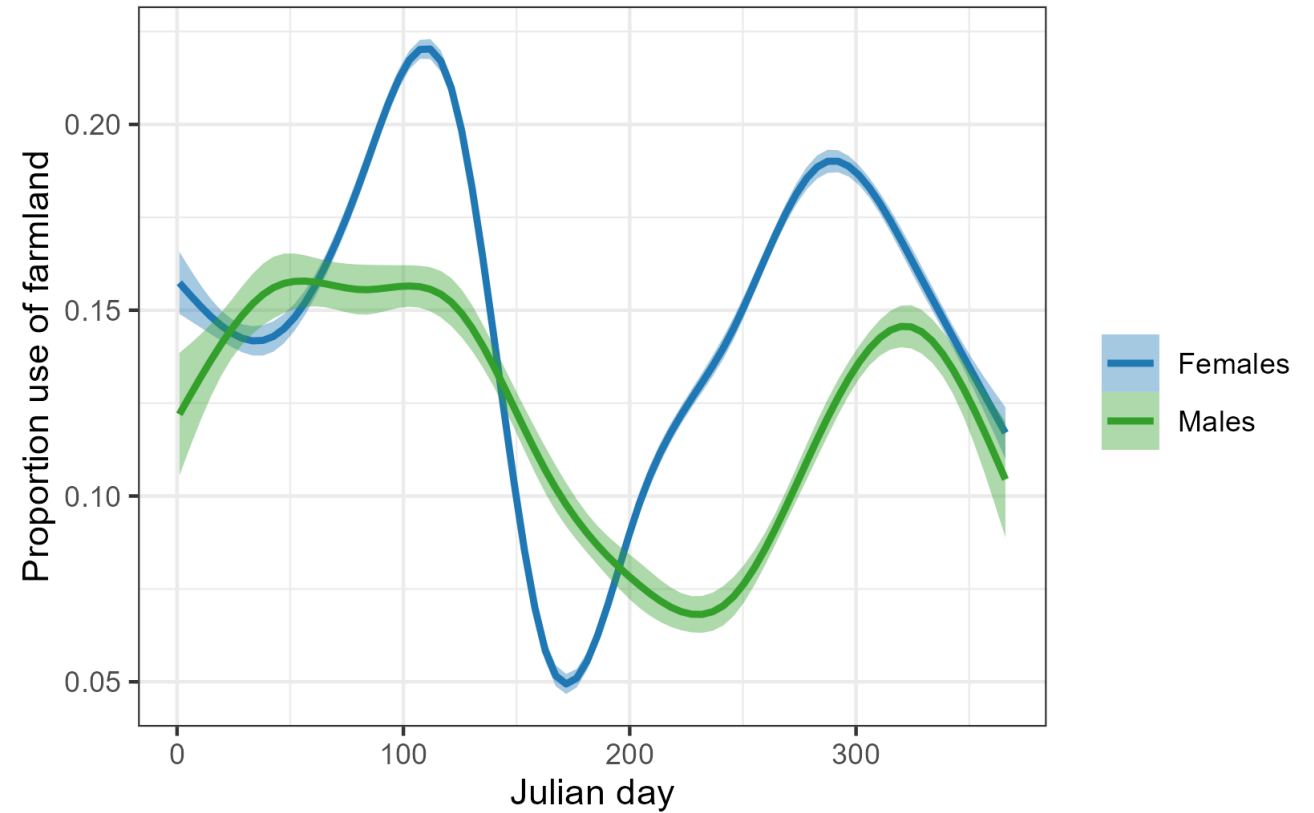
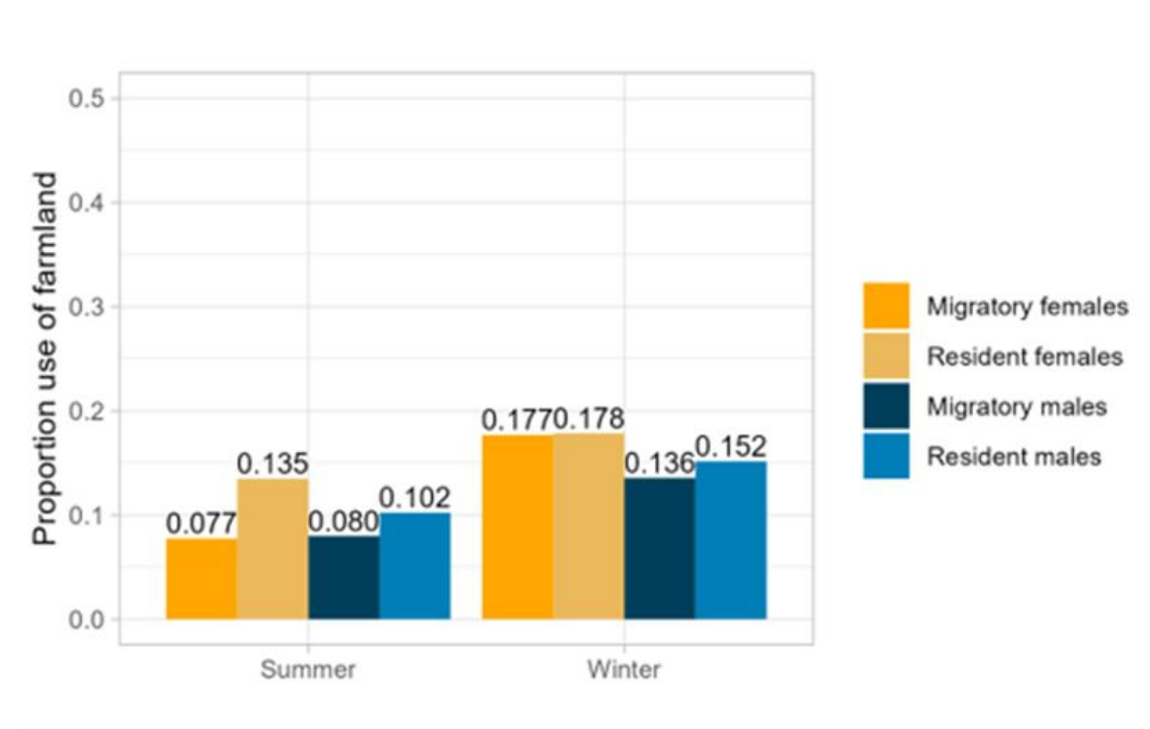
Seleksjon av innmark

Hjortens bruk av høydegradienten gjennom året

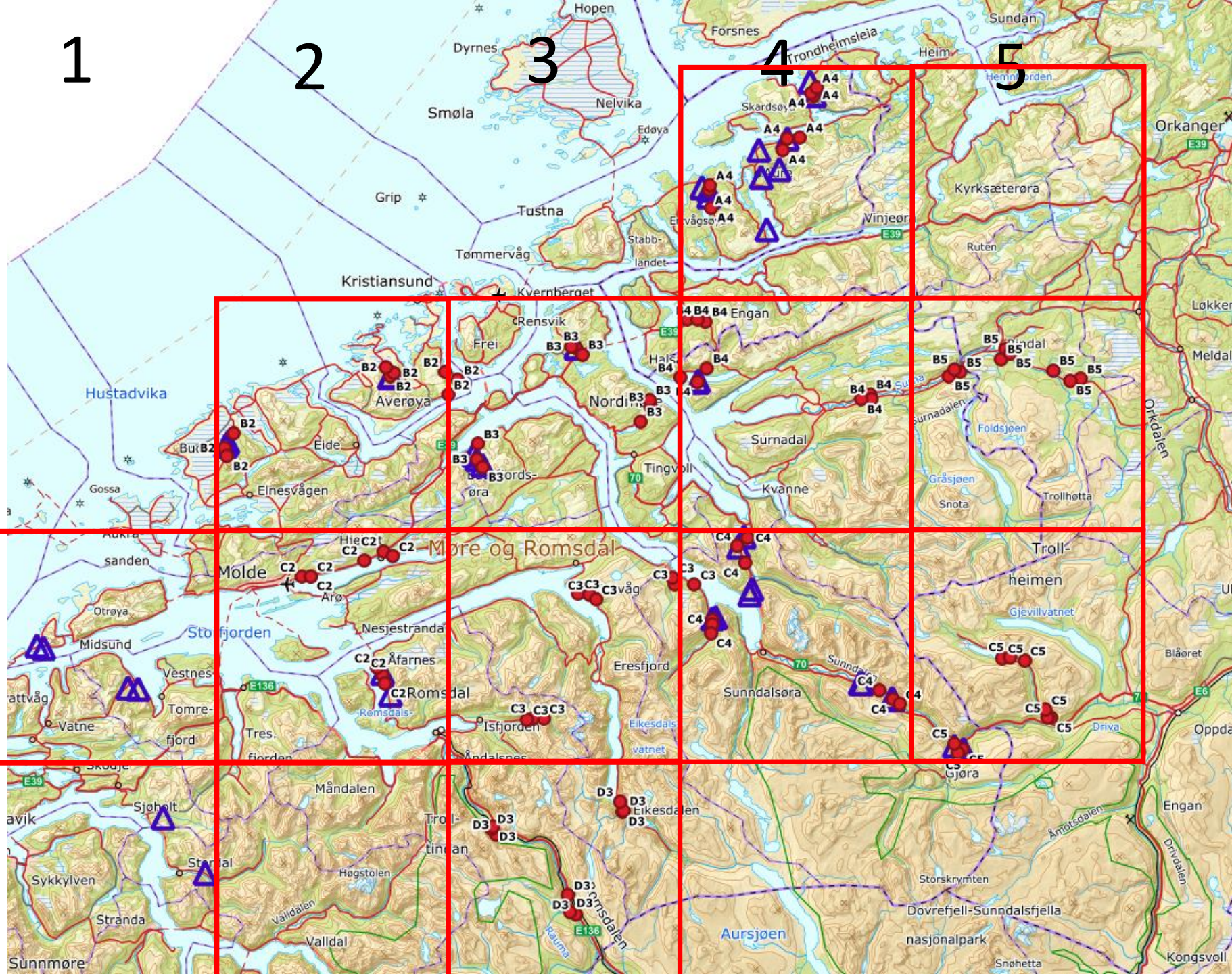
Bruk av innmark

Hvor er det avlingstap til hjort?

A

B

C

D

Avlingstap

- Hjortetetthet

Beitepress

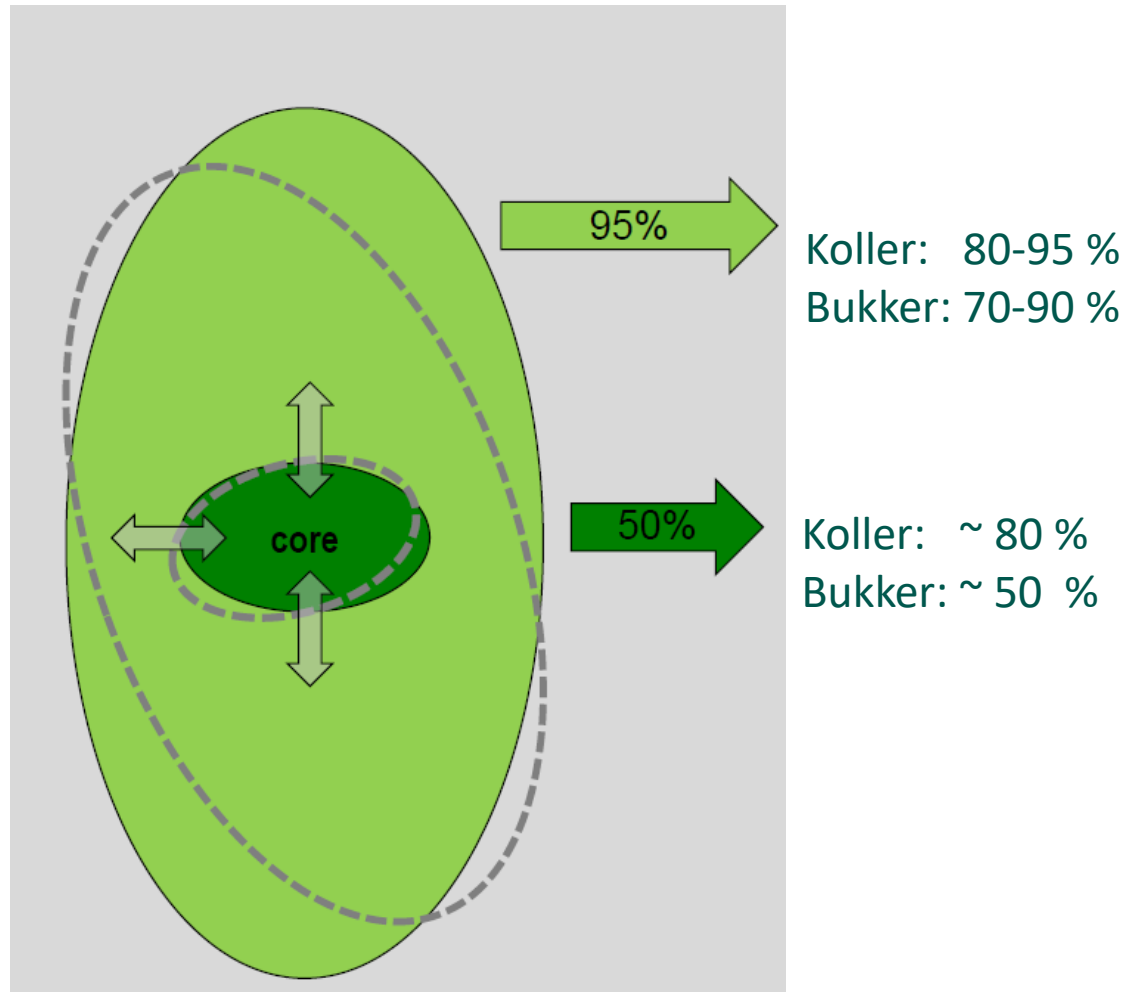
- Hører beitepress på ny eng
- Hører beitepress nær skog
- Hører beitepress langt fra vei

Tiltak for å redusere
avlingstap

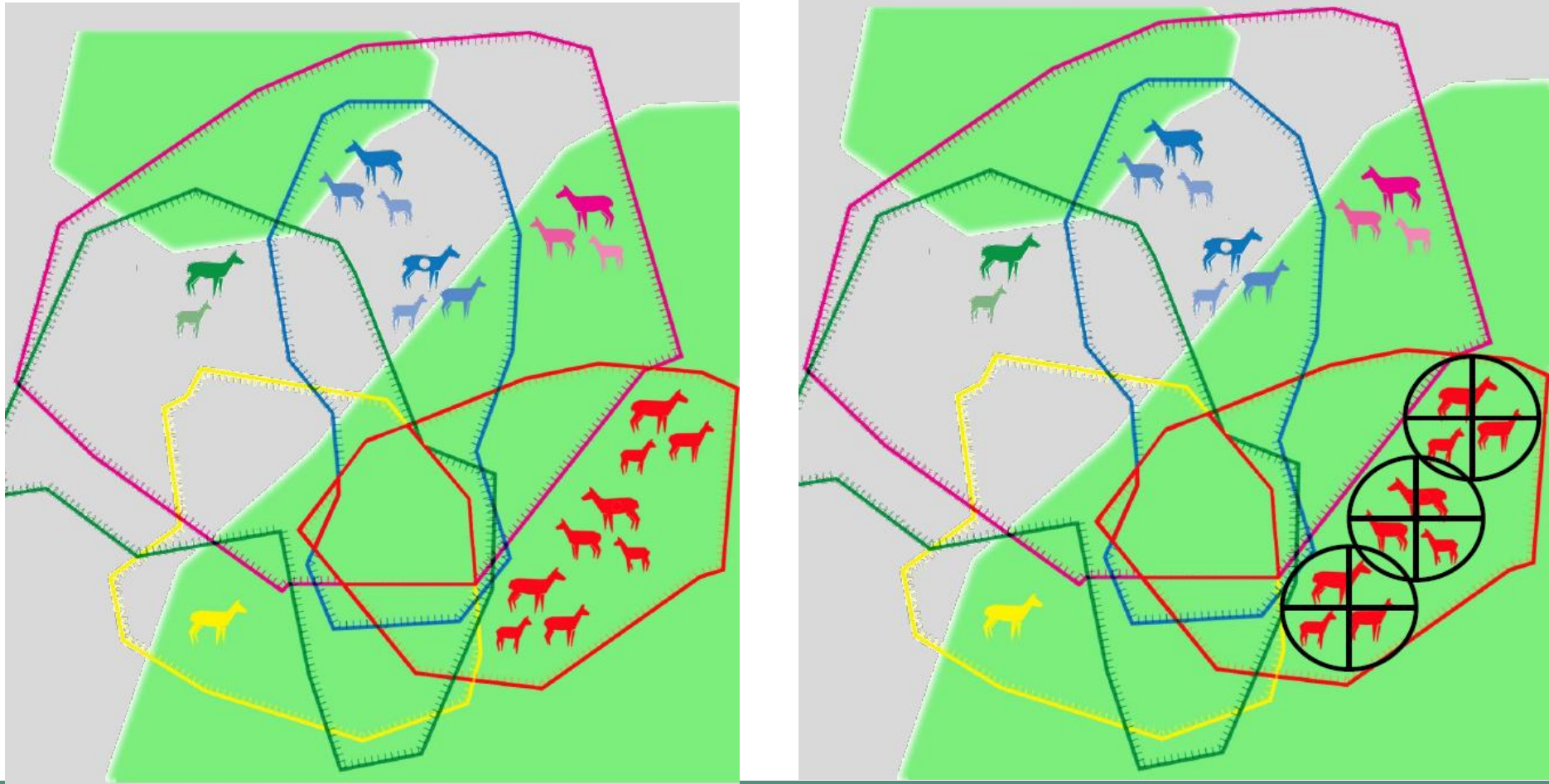
Kan vi ta ut
«Problemindivider»?

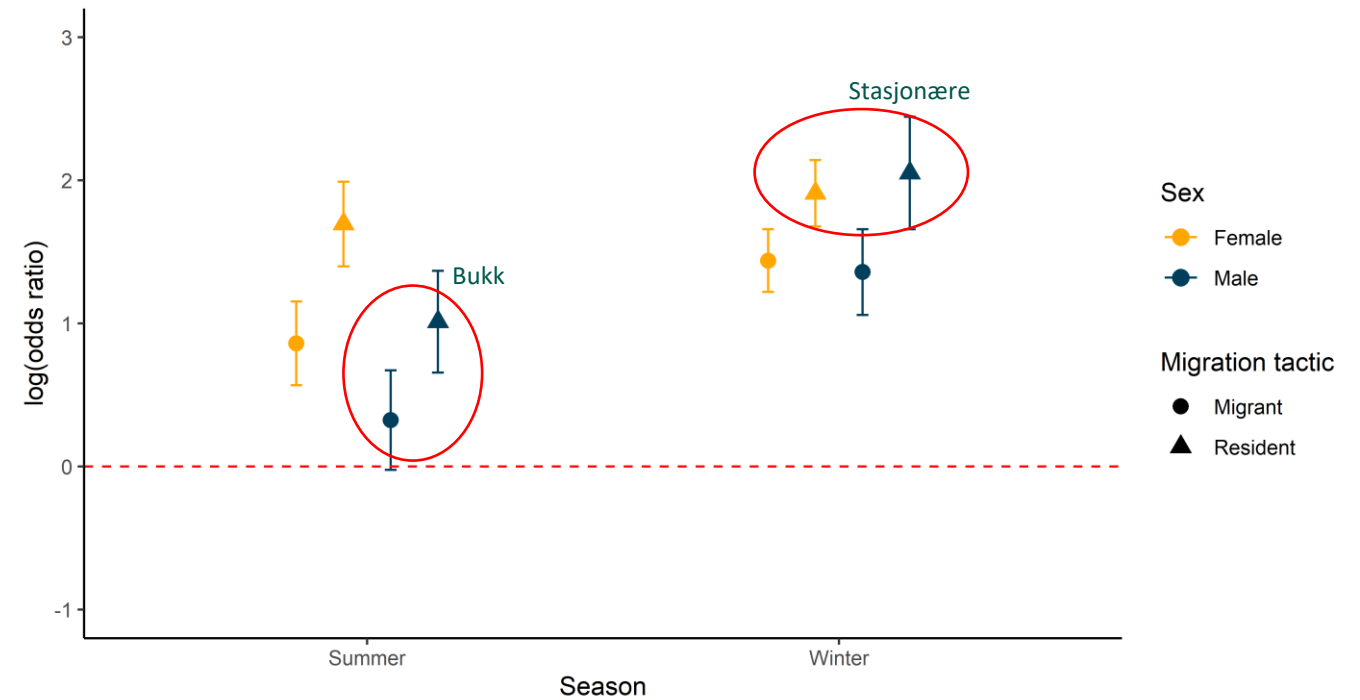
Hjortens leveområde – overlapp mellom år

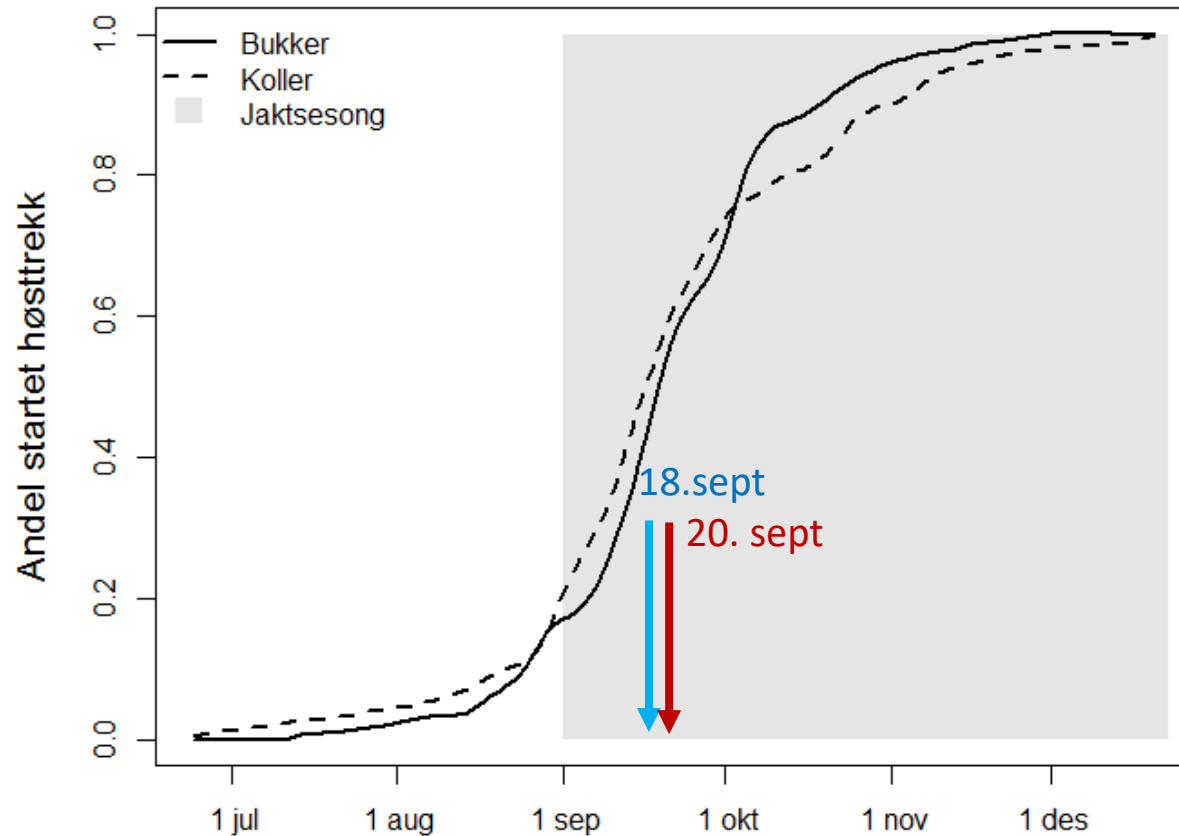
Ulik arealbruk mellom individer og grupper

Seleksjon av innmark

Høsttrekket

- 80 % trekker i løpet av jakttida – stor variasjon
- Snitt trekketidspunkt:
 - Koller: 20. sept (fra 10. juli til 19. des)
 - Bukker: 18. sept (fra 13. juli til 30. november)

Andre tiltak

- Redusere tetthet
- Prioritere hvor man driver intensivt
- Frøblanding
- Inngjerde utsatte grasenger

Utmark

Barkgnag

Vintergnag - nokså fersk

Barkskrelling - sommerskade

Hvorfor gnager hjorten bark ?

- Matmangel
- Opportunist
- Parasitter
- Fordøyelsen

Barkskade på Gran

- 450 Granbestand
- 14 990 tre
- Hogstklasse 3 og 4
- 0 - 400 m.o.h

Hogstklasse	Tre		Bestand	
	Ingen skade	Skade	Ingen skade	Skade
3	5743	1030	45	142
4	6735	1482	72	191
Totalt	12478	2512	117	333
	14 990		450	

Prosent	0	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
Antall bestand	117	138	69	38	30	9	17	10	10	7	5

Hva påvirker risiko for skade?

Hva påvirker risiko for skade?

Avstand mellom kvistkranser

Middelhøyde

Topografien

Hellingsretning

Kvistmengde

Hogstklasse

Snødybde

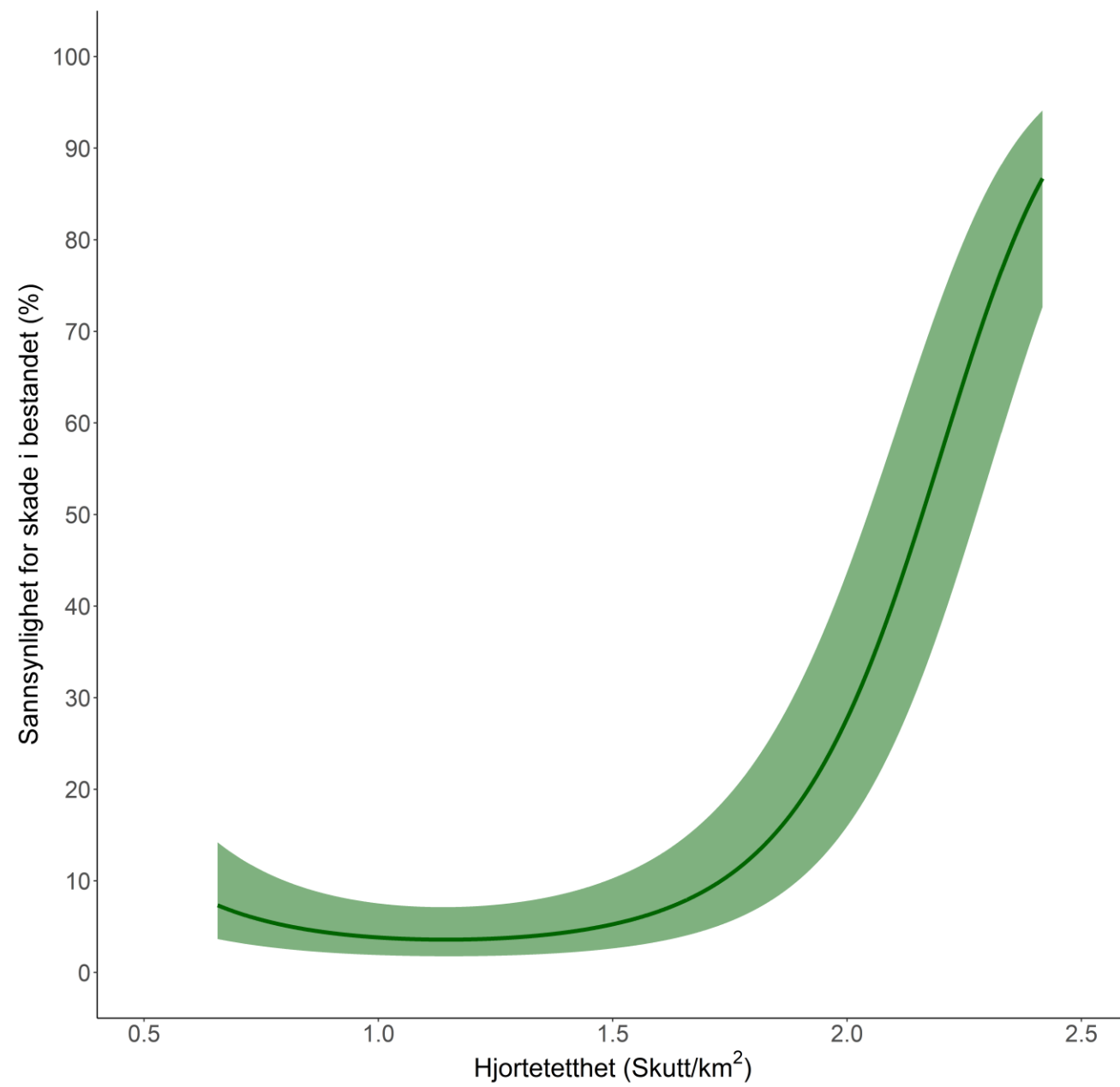
Avstand til vei

Avstand til innmark

Bestandstetthet av hjort

Skade eller ikke skade

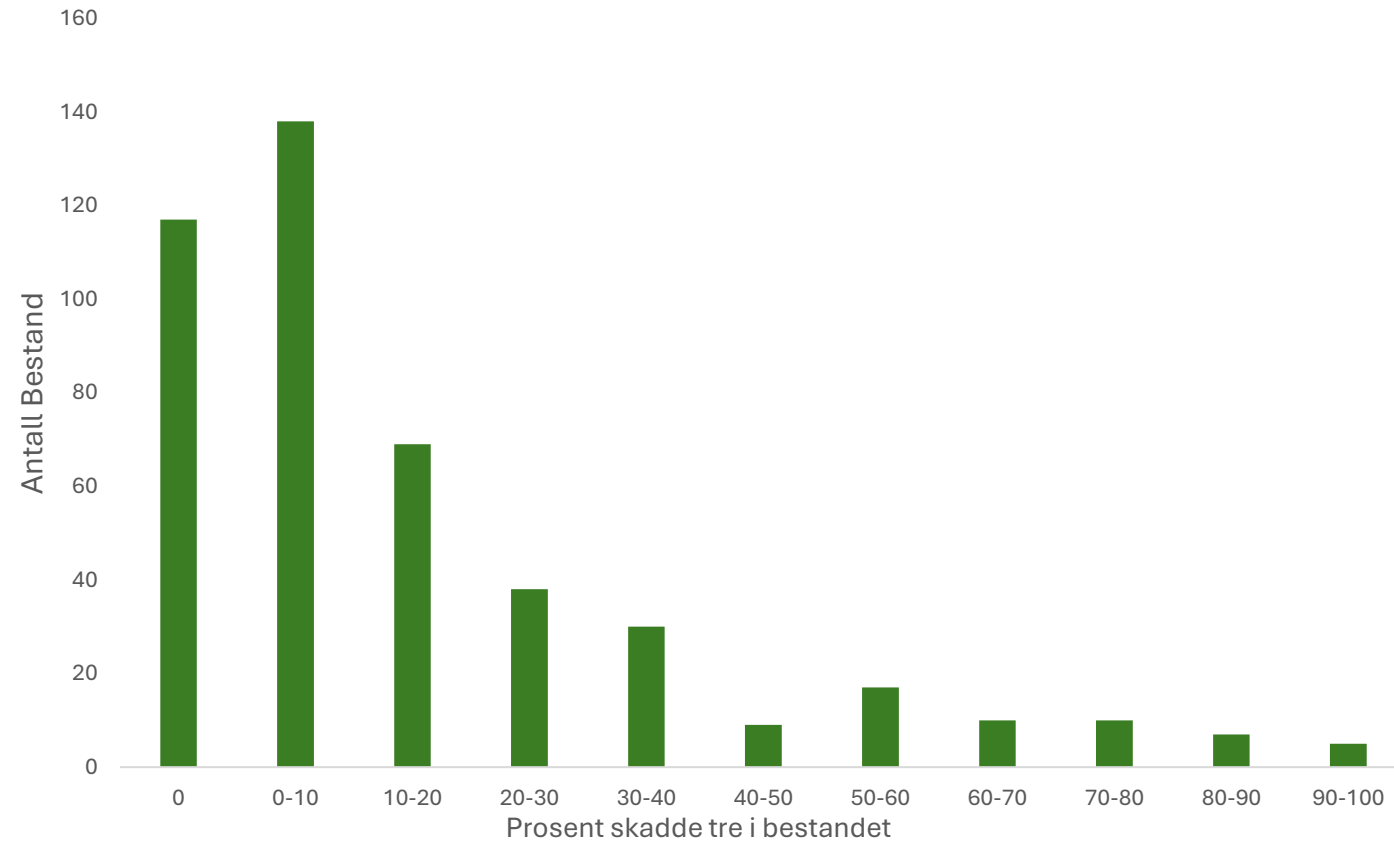

konsekvenser av bark skade

- Utsatt for sykdom
- Tørke
- Vind
- Redusert vekst
- Tysnes
 - Mye råteskader

- Selvtynning påvirker det absolutte verditapet

Forslag til tiltak for å redusere barkskader på skog

- **Variert skogstruktur og sammansetting**
 - Sørge for tilgjengeleg beite i felt- og busksjiktet i område rundt
 - drive skogforvaltning utover bestandsnivå vil kunna vera viktige langsiktige tiltak
- **Redusere hjortebestanden**

BEITEPROBLEMATIKK

